

Usmernenia o určitých aspektoch požiadaviek na primeranosť

Informácia pre trh

Odbor dohľadu nad kapitálovým
trhom (ODK)

Workshop, 30.6.2022

- Účelom je objasniť uplatňovanie niektorých požiadaviek na primeranosť a vykonávanie pokynov podľa MiFID II s cieľom zabezpečiť spoločné, jednotné a dôsledné uplatňovanie povinností pri posudzovaní primeranosti.
- ESMA očakáva väčšiu konvergenciu, čím sa zvýši hodnota existujúcich noriem a posilní ochrana investorov.
- **Usmernenia sú určené príslušným orgánom a účastníkom trhu, ktorí majú vynaložiť všetko úsilie na ich dodržiavanie.**
- Usmernenie obsahujú 13 osobitných usmernení, ktoré vyplynuli z vykonanej CSA a pri tvorbe sa vychádzalo z Usmernení o vhodnosti.
- https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma35-43-3006_gls_on_certain_aspects_of_the_mifid_ii_appropriateness_and_execution-only_requirements_sk.pdf

- Informovať klienta o účele posudzovania primeranosti v dostatočnosť predstihu pred poskytnutím služieb jednoduchým a zrozumiteľným spôsobom.
- **Informácie by mali zahŕňať:**
 - dôvod vykonania posúdenia
 - upozornenie na poskytnutie presných a úplných odpovedí
 - informáciu, kedy sa nevykonáva posúdenie primeranosti a jeho dôsledkoch
 - stručné vysvetlenie o rozdieloch v službách s poradenstvom a bez poradenstva
- V prípade prebiehajúce vzťahu stačí tieto informácie poskytnúť na začiatku a pri aktualizácii.

- Formát na poskytovanie týchto informácií nie je určený, ale musí umožňovať viesť záznamy.
- Vyhýbať sa vyvolávaniu dojmu, že o primeranosti služby rozhoduje klient.
- Pri online službách sa odporúča zdôrazniť príslušné informácie napr. kontextovými oknami, informácie doplnené o interaktívne texty a možnosť získať viac informácií prostredníctvom častých otázok a odpovedí.

- **Cieľom je získať všetky informácie potrebné na posúdenie primeranosti vo vzťahu k ponúkaným alebo požadovaným produktom.**
- Získavanie informácií o znalostiach a skúsenostiach v konkrétnej oblasti investovania v súvislosti s konkrétnym druhom investičnej služby alebo produktu.
- Spoločnosť sama určuje prostriedky na získavanie informácií.
- **Obsahuje odporúčanie na vzhľad testov primeranosti, aby nedochádzalo k nesprávnemu vyplňaniu dotazníkov.**

U2 – poznaj svojho klienta (2)

- Dôležitá je prehľadnosť a jasnosť dotazníkov bez zbytočne odborných výrazov, vzhľad a formát má zabrániť usmerňovaniu rozhodnutí obchodníkov, nezískavať viacero informácií v jednej otázke, zväžiť poradie otázok, možnosť odpovedať, že nepozná odpoveď na otázku.
- Obmedzenie počtu vyplnenia dotazníka za určité obdobie, rôzne typy dotazníkov – eliminovať riziko obchádzania.
- Dotazníky majú eliminovať samohodnotenie.
- Online služby – odporúčania na dotazníky.
- **Do úvahy by sa mali brať len informácie o znalostiach a skúsenostiach klienta.**

- Pri určovaní rozsahu informácií, ktoré majú byť získavané by sa mal **zohľadniť druh a vlastnosti investičných produktov a služieb, ktoré sa budú zvažovať (úroveň zložitosti a riziko) a povaha klienta.**
- Poskytovanie informácií v investičnej oblasti relevantnej pre konkrétnu službu alebo produkt.
- Zvažovať všetky prípadne poskytované služby alebo vedľajšie služby a balík produktov.
- Spoločnosť je oprávnená predpokladať, že profesionálny klient má potrebné znalosti a skúsenosti vo vzťahu k produktom, pre ktoré je klasifikovaný ako profesionálny.

- **Opatrenia a vhodné nástroje na zabezpečenie, že získané informácie od klientov sú spoľahlivé a dôsledné.**
- Posudzuje sa kvalita a účinnosť prostriedkov na získavanie informácií – systém kontroly nástrojov tak, aby boli vhodné a prinášali uspokojivé výsledky.
- Kontrola konzistentnosti odpovedí v dotazníkoch.
- Posudzovanie informácií ako celku.

- Ak sa spoločnosti spoliehajú na predtým zhromaždené informácie, mali by zaviesť postupy na aktualizáciu týchto informácií.
- Spoločnosť buď zisťuje informácie pred každým poskytnutím služby alebo sa spolieha na predtým získané informácie, ak sú aktuálne.
- Aktualizácia môže byť menej častá ako pri posudzovaní, lebo sa predpokladá, že znalosti a skúsenosti sa časom prehlbujú.
- Určenie postupovať ako od klientov žiadať aktuálne informácie a ako postupovať v prípade ak informácie klient neposkytne.
- Žiadať o aktualizáciu, keď sa spoločnosť dozvie o zmene, ktorá môže mať vplyv na znalosti a skúsenosti.

- Politiku ex ante, v ktorej sa vymedzí postup pri posudzovaní primeranosti v prípade PO, skupiny osôb alebo zastúpenia.
- Určenie kedy sa predpokladá stanovenie zástupcu – napr. PO alebo zákonné zastúpenie – a kedy sa nepredpokladá.
- Ak sa predpokladá zástupca alebo je určený podľa platnej národnej úpravy – **informácie sa zhromažďujú od zástupcu.**
- **V prípade pochybností zaujať najopatrnejší prístup – zohľadniť informácie s najmenšími skúsenosťami.**
- **Zvažovanie priemerného profilu na základe informácií o skupine pravdepodobne nebude v súlade so zásadou konať v najlepšom záujme klienta.**

- Politiky a postupy na zabezpečenie, že ich zamestnanci rozumejú vlastnostiam, povahe a znakom produktov pre účely posúdenia primeranosti.
- Posúdenie rizikovosti produktov napr. aj na základe analýzy pre splnenie povinností pri riadení produktov.
- Určenie komplexných a nekomplexných produktov.
- Klasifikácia produktov na základe spoľahlivých, presných a dôsledných informácií.
- Zoskupovanie na základe dostatočnej miery podrobnosti, aby sa zoskupovali len porovnateľné produkty.

- Politiky a postupy na zabezpečenie konzistentného posudzovania:
 - všetkých potrebných informácií získaných od klienta o znalostiach a skúsenostiach
 - všetky relevantné vlastnosti a riziká zvažovaných produktov
- Jasné vymedzenie a zdokumentovanie metodiky na určovanie výsledku posúdenia primeranosti.
- Usmernenia pre zamestnancov o spôsobe vykonávania posudzovania primeranosti – nemali by mať neprimerané voľné uváženie.
- Pri automatizovanom posúdení primeranosti je potrebné zdokumentovať algoritmy, monitorovať a pravidelne testovať s ohľadom na vlastnosti a povahu ponúkaných produktov.

- Upozornenia musia byť **výrazné, jasné a nie zavádzajúce.**
- Opatrenia na zaistenie toho, že upozornenia sú správne prijímané a aj tak chápané – **výraznosť** (odlišná farba, vysvetlenie počas telefonátu).
- Jasne obsahujú dôvod upozornenia – **nepoužívať nejednoznačné a nejasné formulácie:**
 - neposkytnutie informácií
 - nedostatočné informácie
 - na základe posúdenia je plánovaná transakcia neprimeraná

U9 – účinnosť upozornení (2)

- Neznižovať dôležitosť upozornení a nenavádzať na pokračovanie v transakcii, opakovanie posúdenia primeranosti alebo preradenie na profesionálneho klienta.
- Ex post vyhodnocovanie účinnosti upozornení.
- Dobrou praxou je identifikácia podmienok na akceptáciu alebo neakceptáciu pokračovania v transakcii po upozornení – **zohľadnenie situácií, kedy dochádza ku konfliktu záujmov (spoločnosť predáva vlastné produkty alebo produkty zo skupiny) alebo kedy ide o veľmi zložité alebo rizikové produkty.**

- Zamestnanci, ktorí posudzujú primeranosť, rozumejú tejto úlohe, majú primerané zručnosti a odborné znalosti a sú pravidelné školení.
- Na týchto zamestnancov – poskytujúcich informácie o investičných produktoch – sa vzťahujú Usmernenia ESMA o posudzovaní znalostí a odbornej spôsobilosti ([https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/2015-1886 sk.pdf](https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/2015-1886_sk.pdf)).
- Relevantné znalosti a skúsenosti majú mať aj zamestnanci, ktorí zostavujú dotazníky alebo vymedzujú algoritmy na posudzovanie primeranosti.

- Opatrenia na riadne a transparentné vedenie záznamov o posúdení primeranosti, vrátane získavania informácií od klienta.
- Opatrenia majú byť navrhnuté tak, aby umožnili zistiť chyby pri posudzovaní primeranosti.
- Záznamy musia byť dostupné oprávneným osobám a príslušným orgánom.
- Postupy na riešenie nedostatkov pri vedení záznamov.

- Opatrenia majú umožniť ex post sledovanie:
 - výsledku posúdenia primeranosti
 - vydaného upozornenia (z dôvodu neprimeranosti, alebo nedostatku informácií)
 - či klient požiadal o pokračovanie v transakcii
 - či spoločnosť akceptovala pokračovanie v transakcii
- Záznamy majú obsahovať relevantné informácie o klientovi a ich aktualizáciu a o investičných produktoch, ktoré vyhovujú príslušnému profilu.
- Prijaté opatrenia by mali reflektovať spôsob distribúcie – online, telefonicky, osobne.

- Opatrenia na určenie situácií, v ktorých treba vykonať posúdenie primeranosti.
- Rozlišovanie medzi:
 - transakciami s poradenstvom (investičné poradenstvo a riadenie portfólia)
 - transakcie bez poradenstva (všetky ostatné investičné služby)
 - transakcie vo výnimke „execution only“
- EXECUTION ONLY = RTO alebo vykonanie pokynu s nekomplexnými finančnými nástrojmi, z vlastného podnetu klienta, klient bol informovaný, že sa nevyžaduje posúdenie primeranosti, obchodník s cennými papiermi dodržiava povinnosti v oblasti riadenia konfliktu záujmov – opatrenia na zabezpečenie dodržiavania týchto povinností.
- Identifikácia komplexných a nekomplexných produktov v predaji, finančné nástroje podľa § 73h (1) (a) body 1 až 5 ZCP nikdy nemožno posudzovať podľa čl. 57 delegovaného nariadenia k MiFID II.

- Opatrenia na monitorovanie súladu s požiadavkami na primeranosť.
 1. Automatizované systémy a kontroly:
 - vhodnosť na daný účel
 - nemožnosť obchádzania automatizovaných kontrol
 - pravidelné monitorovanie (vrátane vedenia záznamov o monitorovaní)
 - kontrola databáz
 2. Osobné stretnutia alebo telefonicky:
 - písomné záznamy z osobných stretnutí alebo telefonické záznamy zaradiť do kontrolných postupov
 - monitorovanie dodržiavanie povinností pri posudzovaní primeranosti pri predaji
- Kontrola pomeru upozornení s transakciou k celkovému počtu upozornení.

Ďakujem za pozornosť.